

Aan Provinciale Staten
Statencommissie BEM

Datum : 3 november 2008
Uw kenmerk : **2008BEM109**
Ons kenmerk : 2008INT231585
Contactpersoon : Mw. van Herp
E-mail : noelle.van.herp
@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 3068
Bijlage(n) :

Onderwerp: motie bijdrage Nota Ruimte en voortgang project Nieuwe Hollandse Waterlinie en het Nota Ruimte traject

Voorgestelde behandeling: ter kennisname

Aan Provinciale Staten,

Verzoek van PS aan het college

Bij de vaststelling van het Bestuursakkoord n.a.v. de cie. Ladders heeft u bij motie ons verzocht om te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is dat de rijksbijdrage voor het project NHW niet plaatsvindt vanuit Nota Ruimte maar vanuit andere rijksmiddelen zoals bijvoorbeeld het FES. Aan het eind van deze notitie zal antwoord worden gegeven op deze motie. Om de beantwoording goed te kunnen plaatsen en om u te informeren over het Nota Ruimte traject Nieuwe Hollandse Waterlinie, zal eerst de voortgang hiervan worden geschetst.

Inleiding

Aanleiding

De provincie heeft met het Rijk in juni 2008 het *Bestuursakkoord* gesloten n.a.v. advies cie Ladders. In dit akkoord is aangegeven dat:

- Utrecht bereid is 69 mln. euro aan het rijk te geven onder de voorwaarde dat dit door het Rijk vooral aan het project Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) wordt besteed;
- Voorwaarde van het Rijk is, dat dit ter ontlasting van de rijksbegroting moet zijn (dus “gelabelde” middelen op de departementale begroting);
- Voorwaarde van Utrecht is, dat als het bedrag niet volledig voor NHW kan worden opgenomen, Utrecht dan met een ander project mag komen in overleg met het Rijk.

Bij de vaststelling van het Bestuursakkoord heeft u ons verzocht te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is de rijksbijdrage voor het project NHW te financieren vanuit andere bronnen dan de Nota Ruimte bijvoorbeeld het FES.

Tevens is het de bedoeling dat op 12 december a.s. het project Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) wordt behandeld in de Ministerraad i.h.k.v. Nota Ruimte budgetprocedure (FES-claim). Onderstaand informeren wij u over het project NHW en de procedure welke doorlopen moet worden voor de uiteindelijke aanvraag bij het Rijk.

Voorgeschiedenis

1. Algemeen

De Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) is een langgerekt gebied tussen Muiden en de Biesbosch. De kracht van de waterlinie is dat dit gebied in korte tijd onder water gezet kon worden, geïnundeerd. Van 1815 tot en met 1963 heeft de NHW gefungeerd als nationale verdedigingslinie. Daarna is het in

verval geraakt. Het Rijk heeft in verschillende nota's de cultuurhistorische waarden en het nationale landschap van het gebied onderstreept¹. De NHW is een Nationaal Landschap en maakt onderdeel uit van de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. De intentie van het Rijk is het gebied op te nemen op de UNESCO werelderfgoedlijst.

De NHW is verdeeld in zeven deelgebieden (enveloppen). Vier hiervan liggen in de provincie Utrecht: Vechtstreek-Zuid, Kraag van Utrecht, Rijnauwen-Vechten en Linieland.

2. *Pact van Rijnauwen*

In januari 2008 hebben de vijf provincies en het Rijk, verenigd in de Liniecommissie, het 'Pact van Rijnauwen' getekend. Hiermee gaven zij aan dat de zorg voor de kwaliteit en de identiteit van (de regio midden-) Nederland een prioritaire gezamenlijke opgave is. Zij wensen een impuls te geven aan de ontwikkeling van de NHW.

Binnen het gehele programma NHW is een aantal projecten benoemd die vanwege hun bijzonder belang voor de gehele NHW prioritair uitgevoerd dienen te worden, o.a.:

Gebiedsontwikkelingen Rijnauwen-Vechten, Linieland en Lingekwartier/Diefdijk.

3. *Nota Ruimte*

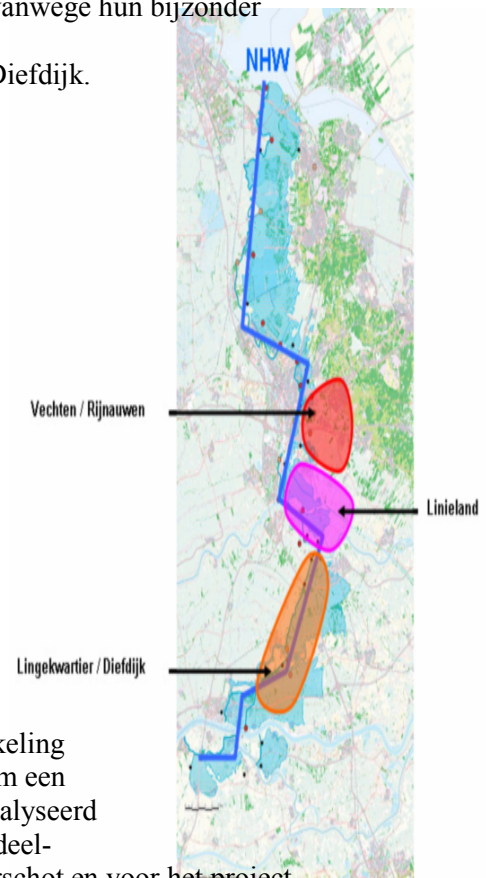
In juni 2007 is aangegeven dat de deelgebieden Rijnauwen-Vechten, Linieland en Lingekwartier/Diefdijk in aanmerking komen voor een bijdrage uit het Nota Ruimtebudget van het Rijk (FES-gelden).

De eerste twee deelgebieden liggen binnen het Utrechtse. Een klein deel van de Diefdijk eveneens. Het derde deelgebied ligt in provincie Gelderland.

Het Nota Ruimte traject kent een aantal fasen. In de eerste fase, de verkenningsfase, is voor de drie deelgebieden, i.o. van VROM, een kengetallen kosten-batenanalyse (KKBA) opgesteld. De KKBA is door het Rijk positief beoordeeld op de aspecten legitimiteit, effectiviteit en efficiëntie². Daarmee is het project NHW sinds juni 2008 in de huidige fase gekomen: de *uitwerkingsfase*.

In de uitwerkingsfase vraagt het Rijk om een business case (BSC), waarbij de criteria *uitvoerbaarheid, samenwerking en draagvlak* voorop staan.

Een business case is een zakelijk plan voor een (integrale gebieds-)ontwikkeling dat de instemming heeft van alle betrokken partijen. In dit geval gaat het om een onderbouwing van de gevraagde *FES bijdrage*. Daartoe moet worden geanalyseerd welke financiële effecten er met het project als geheel en de afzonderlijke deelprojecten zijn gemoeid. Hieruit resulteert per deelproject een tekort of overschot en voor het project als geheel hoogstwaarschijnlijk een onrendabele top, waarvoor (deels) een FES bijdrage gevraagd kan worden. De business case Rijnauwen-Vechten en Linieland worden door provincie Utrecht opgesteld. De business case Lingekwartier/Diefdijk door provincie Gelderland

4. *Koppeling Nota Ruimte traject - Bestuursakkoord*

De druk op de Nota Ruimtemiddelen is zeer hoog. Het coördinerende departement LNV heeft daarom in augustus van dit jaar aangegeven het project NHW nog dit jaar te willen agenderen in de ministerraad en wel op 12 december a.s. Dit heeft een aanzienlijke versnelling voor het project betekend (zie hierna onder "procedure").

De provincie heeft met het Rijk in juni 2008 het *Bestuursakkoord* gesloten. Een passage uit het bestuursakkoord: "De provincie Utrecht levert een bijdrage van € 69 mln. voor de jaren 2009–2011."

¹ Nota Ruimte, Nota Belvédère, Architectuurnota Actieprogramma ruimte en cultuur, Vitaal platteland

² beoordeling heeft plaatsgevonden op de aspecten: Legitimiteit: is een rijksbijdrage gerechtvaardigd? Effectiviteit: draagt het project bij aan de beoogde doelen? Efficiëntie: wegen de baten op tegen de kosten van het project?

Indien er gedurende de looptijd van dit bestuursakkoord door het Rijk een bijdrage wordt vastgesteld uit het Nota Ruimte budget voor het project NHW, zal de provincie Utrecht deze bijdrage overnemen. Indien dit niet het geval is of voor zover deze bijdrage niet de volledige € 69 mln. kan worden gerealiseerd, zal in overleg met de provincie Utrecht een ander project worden gevonden waar de provincie haar bijdrage aan koppelt, zodat dit tot verlichting van de rijksbegroting in 2009-2011 met hetzelfde bedrag leidt". Het kabinet zal zich inspannen om te bevorderen dat de besluitvorming over de betreffende projecten Haarlemmermeer e Hollandse Waterlinie van de provincies Noord-Holland en Utrecht bij voorrang zal worden afgerond.

Het Rijk heeft onlangs in het voortraject te kennen gegeven dat in het kader van de Nota Ruimte een bijdrage van 40 mln. uit Nota Ruimte voor de drie deelprojecten maximaal haalbaar is. Uit de business case voor de drie deelprojecten komt naar voren dat deze bijdrage niet voldoende zal zijn. Koppeling van het Nota Ruimte traject met dit Bestuursakkoord biedt derhalve kansen om een maximale rijksbijdrage te verkrijgen. De besprekingen met het Rijk zijn hier op gericht.

5. Procedure uitwerkingsfase

- 16 oktober aanbieden concept business case aan VROM (en LNV) ter toetsing
- 21 oktober aanbieden definitieve aanvraag, door de Liniecommissie, ter behandeling VROM.
- 21 oktober – 14 november, second opinion GOB³
- 14 november, behandeling in IWG (interdepartementale werkgroep)
- 20 november, behandeling in vijf directeuren overleg (5D-overleg), besluit tot definitieve bijdrage
- 9 december, behandeling in REKI (onderraad van ministers)
- 12 december, behandeling in ministerraad

Verzoek van PS aan het college

U verzoekt ons om te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is dat de rijksbijdrage voor het project NHW niet plaatsvindt vanuit Nota Ruimte maar vanuit andere rijksmiddelen zoals bijvoorbeeld het FES.

Uit het voorgaande komt naar voren dat:

- door selectie van het Rijk van het project Nieuwe Hollandse Waterlinie aanspraak gemaakt wordt op *FES middelen van het Rijk*. De genoemde Nota Ruimte middelen zijn hierbij te zien als een verbijzondering (deelverzameling) van de FES-middelen en maken daar dus onderdeel van uit.
- er een koppeling gemaakt moet worden tussen de aanvraag Nota Ruimte en het Bestuursakkoord. Het Rijk heeft de inspanningsverplichting om middelen te zoeken in de departementale begrotingen van LNV, VROM, OCW en V&W. Binnen het project NHW zijn diverse maatregelen die hier aanspraak op kunnen maken. Hiermee wordt dus getracht andere Rijksmiddelen te benutten, niet zijnde FES-middelen zoals aangegeven in uw motie.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, R.C. Robbertsen
De secretaris, drs. H.H. Sietsma

³ GOB: gemeenschappelijk ontwikkelbedrijf. GOB voert voor VROM (ambtelijk) second opinion uit.